

T.B.M.M.
SAADET PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih: 28.11.2023
Sayı: 20

10/698

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Emeklilikte Yaşa Takılanlar(EYT) konusu uzun süredir Türkiye'nin gündeminde olan ve çözülmeyi bekleyen önemli bir sorundur. Seçim öncesi verilen sözlere rağmen hala emekliliğini bekleyen, bankadan kredi çekip borçlarını ödediği halde emekli maaşlarına kavuşamayan ama biriken borç batağı ve icralık durumlarla karşılaşan vatandaşlarımız vardır. Ekonomik zorluklar içerisinde olan insanlarımızı bir kez daha mağdur etmek anlamına gelen sorunlar silsilesi sadece geç maaş bağlanması ya da kredi borçlarından ibaret de değildir. EYT'li vatandaşlarımızın sorun ve taleplerini çözüme kavuşturmak amacıyla Anayasanın 98. İç Tüzüğü'nün 104. ve 105. Maddeleri gereğince Meclis Araştırması Komisyonu kurulmasını arz ve teklif ederiz.

28.11.2023

İsa Mesih Şahin
İstanbul Milletvekili
Grup Başkanvekili

GEREKÇE:

1.8 milyon çalışan, EYT kapsamında emeklilik başvurusunu gerçekleştirmesine rağmen halen EYT'ye başvurup emekli olamayan 600 binin üzerinde mağdur vatandaşımız vardır.

EYT'liler çok ciddi maddi-manevi sorunlarla boğuşmaktadır. Hala maaşları bağlanmayan EYT'lilerin sorunları giderek büyümektedir. İktidar kanadı, emeklilik bağlamındaki gecikmelerin başında mesai yoğunluğunu gerekçe göstermektedir. SGK'nın ayda 35-40 bin, yılda 450-500 bin kişiye emekli aylığı bağlayacak kapasitesi varken, çok sayıda EYT kapsamında emeklilik talebinin sistemi kilitlediği ifade edilmektedir. Uzmanlar, maaş bağlanma işlemlerinin 2 yıla kadar uzayabileceğini belirtmektedir. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İl içi ve iller arası yazışmaların sürelerini, bazı evraklara ulaşmadaki güçlükleri de bahaneler silsilesine eklemektedir.

Öte yandan iktidarın süreç içerisinde kamuoyuyla paylaştığı maaş bağlama sayılarında da çelişkiler vardır. Ağustos ayında 1 milyon 600 bin EYT'liye maaş bağlandığı, başvuruların da yüzde 10'unun reddedildiği açıklanmıştır. Lakin 600 binin üzerinde kişinin emekli aylığı bağlanmasını bekliyor oluşu bu açıklamaların çelişkisini ortaya koymuştur.

Bir diğerk sorun ise; işinden ayrılıp EYT'ye başvuran ama emekli olamayanların devletin sunduğı sağıık hizmetinden yararlanmama riski ile karşı karşıya kalması oldu. İşten ayrılanlar ya da işten çıkarılanlar için devletin sunduğı sağıık hizmetinden yararlanmak için geçerli olan 100 günlük süre EYT'lilerin kabusu oldu. 100 günün ardından sağıık hizmetlerine para ödemeleri mağduriyetleri katladı.

Bunun yanında EYT konusunda söz sahibi olan STK'ların ve uzmanların dile getirdiğı en önemli şikâyetlerden birisi de şöyledir; 03 Mart 2023 tarihinde yayımlanan yasa ile kısmi emeklilikte 99 öncesine göre yaş skalası aşağı çekilmemiştir. Dolayısıyla "EYT mağdurları ilk işe başlama şartlarına göre emekli olamadılar." Sayın Çalışma Bakanının yaptığı açıklamalar üzere, 5 bin ya da 3600 prim gününü dolduramayan kadın ve erkek vatandaşlarımız emekli olacakları inancıyla eşine, yakınlarına ya da arkadaşlarına çektiirdiğı banka kredileri ile Sosyal Güvenlik kurumuna giderek, doğum veya askerlik borçlanması ile primlerini tamamlamışlardır. Açıklanan yasa içeriğı ile sadece Yaş şartının kaldırılması ve 99 öncesi hakların tamamının iade edilmemesi sebebiyle, hem Emeklilikte Prime Takılanlar olmuş ve emekli olamadıkları için de çekilen banka kredileri sonucu zor duruma düşmüş, icralık konuma gelmişlerdir. Sayın Bakan'ın yaptığı açıklamalar, konumu sebebiyle OTORİTE hükmündedir ve bağlayıcıdır. Vatandaşlar, devletin kurumuna ve bu kuruma tabi olan Sayın Bakanın açıklamalarına güvenmeyecekse kime veya hangi kuruma güvenecektir?

Bağ-Kur sigorta geçişlerinde sigortalının emeklilik başvurusundan sonra sistem güncellemeleri geç yapıldığı için ilave Bağ-Kur borcu çıkması; Bağ-Kur borcu tutarı brüt asgari ücretin 2 katından fazlaysa, borç ödendikten sonra yeni talep yapılmış gibi emeklilik başvurusunun işleme alınması; bu durumda olan binlerce kişinin hem Bağ-Kur borcunu ödemek zorunda kalıp hem de maaş bağlanma tarihi ödeme tarihine çekilerek, 2-3 aylık emekli maaşının kendilerine ödenmemesi bir diğerk mağduriyet konusu olmuştur.

Sosyal Güvenlik Mevzuatı'na göre; tahsis tarihinden itibaren 3 aylık sürede emekli aylığı bağlanması zorunluluğı, tahsis süreci için geçen süre dikkate alınmadan uygulandığı için idare "hizmet kusuru" nedeniyle açılacak olan davalardan da kurtulmaya çalışmaktadır. Ayrıca "avans ödemesi" uygulaması hukuken mümkün iken, bu olanak da başvuru sahiplerine tanınmamaktadır.

Açıkça görülüyor ki, verilen büyük bütçe açığı nedeniyle EYT kapsamında emekli edilenlerin oluşturacağı finansman yükü zamana yayılmak isteniyor ve bu yüzden frene basıldığı gözlemlenmektedir. Adeta "Hazine büyük bir ekonomik yükün altında iken bunu siz istediniz, biz de yasayı çıkardık; o halde ödemenin bizim istediğimiz zamanda olmasına katlanacaksınız" denmiş olup; EYT'lilere minnet altında muamelesi yapılmaktadır. Ayrıca EYT mağdurlarına verilen taahhütler de eksiksiz olarak yerine getirilmemektedir.

EYT'liler bu sorunlar yumağında daha fazla mağdur edilmeden, verilen sözlerin tutulması, sorunlara çözüm üretmek ve EYT'li vatandaşlarımızın taleplerinin karşılanması amacıyla bir Meclis Araştırma Komisyonu kurulması meclis açısından önemli bir çalışma olacaktır.

